

Tarkastusmaksutyöryhmän puheenjohtaja
Ilari Hannula
Oikeusministeriö
PL 25
00023 VALTIONEUVOSTO

5. 04. 2004
od Jb, Y1, 2003

TIEDOKSI TARKASTUSMAKSUTYÖRYHMÄLLE

YTV:n hallitus on kokouksessaan 12.3.2004 § 64 merkinnyt tiedokseen Ratahallintokeskuksen vastauksen YTV:n kannanottoon Ratahallintokeskuksen tarkastusmaksutoiminnasta. Asian käsittelyn yhteydessä YTV:n hallitus päätti antaa YTV:lle valmisteltavaksi oheisen pöytäkirjanotteen mukaiset ehdotukset koskien tarkastusmaksuja.

Lähetämme kokouksessa esitetyt ehdotukset tiedoksi edelleen tarkastusmaksulakiuudistusta valmistelevalle työryhmälle.

Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunta (YTV)

Hannu Penttilä
yhteistyöjohtaja

Niilo Järviluoma
liikennejohtaja

LIITE

Pöytäkirjanote

TIEDOKSI

YTV:n kirjaamo

TIEDOKSI MERKITTÄVÄT ASIAT

Dnro 144/01/03

Esittelijä: Yhteistyöjohtaja Hannu Penttilä

Valmistelu: Hallintojohtaja Matti Hilli/Terttu Vehanen, p. 1561 389

Hallitus

§ 64

Ratahallintokeskuksen vastaus YTV:n kannanottoon RHK:n tarkastusmaksutoiminnasta

YTV:n hallitus on kokouksessaan 13.2.2004 antaessaan lausunnon Ratahallintokeskuksen toiminta- ja taloussuunnitelmasta ”halunnut korostaa tarvetta tehostaa Ratahallintokeskuksen tarkastustoimintaa YTV-alueella joko Ratahallintokeskuksen toimenpiteitä tehostamalla tai siirtämällä tämä tarkastustoiminta lainsäädännöllä osaksi liikenteen tilaajan toimivaltaa.”

Ratahallintokeskus on 24.2.2004 antanut vastauksen YTV:n kannanottoon.

Ehdotus (HP)

Hallitus päättää merkitä tiedoksi Ratahallintokeskuksen vastauksen.

Käsittely

Jäsen Olli Männikkö Markku Weckmanin kannattamana ehdotti, että hallitus päättää antaa selvitettäväksi ehdotukset

- tarkastusmaksun nimen ja määrän muuttamiseksi
- vastuu lippujen tarkastuksesta junissa YTV:n alueella siirretään Ratahallintokeskukselta YTV:lle.

Ehdotusta ei vastustettu.

Päätös

Hallitus päätti merkitä tiedoksi Ratahallintokeskuksen vastauksen.

Lisäksi hallitus päätti antaa valmisteltavaksi ehdotukset

- tarkastusmaksun nimen ja määrän muuttamiseksi
- vastuu lippujen tarkastuksesta junissa YTV:n alueella siirretään Ratahallintokeskukselta YTV:lle.

Oheisaineisto

Ratahallintokeskuksen vastaus YTV:n kannanottoon 24.2.2004

Merkittiin, että jäsenet Harri Bogomoloff ja Irmeli Lemberg poistuivat tämän asian käsittelyn aikana kello 11.15 ennen päätöksentekoa.

Hallitus

§ 64

12.03.2004

2

Todistan pöytäkirjanotteen oikeaksi

Helsingissä 31.3.2004

Pöytäkirjanpitäjä

Matti Hilli

LIITTEET

24.2.2004

701/2009/04

25 2 4

144 01 03

~~KAN~~ LO/
KAN / TV (→ YTH) ✓
T. W. B. A. V. E. N. P.
T. Linné-Björk
B. Linné-Björk

YTV Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunta
Hallitus
Opastinsilta 6 A
00520 Helsinki

VASTAUS YTV:N KANNANOTTOON RHK:N TARKASTUSMAKSUTOIMINNASTA

Lausunnossaan Ratahallintokeskuksen toiminta- ja taloussuunnitelmaan YTV korostaa, että RHK:n tarkastusmaksutoimintaa olisi tarve tehostaa joko Ratahallintokeskuksen toimenpitein tai siirtämällä tarkastusmaksutoiminta YTV:n tehtäväksi. YTV on esittänyt julkisuudessa, että seutulipun myynnin vähentyminen johtuu RHK:n lipuntarkastustoiminnan tehottomuudesta.

RHK:n tarkastusmaksutoiminnan tehokkuus

Tarkastusmaksutoimintaa on rautateillä harjoitettu vuodesta 1987 alkaen VR:n toimesta ja vuonna 1995 toiminta siirrettiin RHK:n vastuulle. Seutulippu on ollut käytössä jo useita vuosia.

Tarkastusmaksutoiminnan tuloksia on tilastoitu usean vuoden ajan. Matkakortin ja uuden lipuntarkastuslaitteen myötä tarkastustoiminta on vuosien aikana muuttunut siten, että aikaisempien vuosien tilastot eivät ole suoraan verrattavissa kahteen viime vuoteen. Vuonna 2002 RHK tarkasti lähiliikenteessä 515 000 matkustajaa ja vuonna 2003 tarkastettiin 606 000 matkustajaa. Lisäystä vuoden 2002 määrään oli 91 000. Liputtomia matkustajia oli vuonna 2002 4,6% ja vuonna 2003 3,4% kaikista matkustajista. Vuonna 2003 tarkastettujen matkustajien määrää on siis onnistuttu lisäämään ja liputtomien matkustajien osuutta samalla pienentämään.

YTV:n edustajat ovat epäilleet liputtomien junamatkustajien prosenttien paikansapitävyyttä. Sekä vuonna 2002 että vuonna 2003 on prosenttiluku pysynyt lähes samana riippumatta siitä, miten tarkastuksia on tehty. Emme saa tehotarkastuksissakaan normaalitasosta poikkeavia tuloksia. Koska tarkastettuja matkustajia on vuosina 2002 ja 2003 yhteensä yli miljoona, on perusteltua väittää, että tarkastusmaksuprosenttimme on hyvin lähellä todellista liputtomien määrää

Postiosoite
Postadress
Ratahallintokeskus
PL 185, 00101 Helsinki
Banförvaltningscentralen
PB 185, FIN-00101 Helsingfors

Käyntiosoite
Besökadress
Kaivokatu 6
Brunnsgatan 6

Puhelin
Telefon
(09)58405111
+358 9 58405111

Fax
Telefax
(09)58405100
+358 9 58405100

Tilastojemme mukaan lipuntarkastuksistamme vuonna 2003 n.70% tehtiin YTV:n alueella. YTV:n alueen tarkastuksia on painotettu kuntien rajoille, eli tarkastusten painopiste on ollut juuri seutulipun käytössä. Tarkastusmaksuja kirjoitettiin 21 000, joista saatiin perittyä 87%. Tarkastusmaksutulot menevät sopimusten mukaan palvelun tilaajalle eli VR:lle.

Ratahallintokeskuksen tarkastusmaksutoiminnan tilastot osoittavat selvästi, että seutulippujen myynnin väheneminen ei voi johtua tarkastusmaksutoiminnan tehottomuudesta. Tarkastusmaksutoiminta on ollut vuonna 2003 historiansa tehokkainta. Jos tarkastusmaksutoiminta olisi aina ollut huonoa, ei seutulippuja todennäköisesti olisi aikaisempinakaan vuosina mennyt kaupaksi.

RHK:n lipuntarkastustoiminnan kehittäminen

Jos liputta matkustavien kiinnijäämisen riskiä halutaan kasvattaa ja tarkastusmaksutoimintaa kehittää, pitää tarkastajien määrää lisätä. Tällä hetkellä RHK:ssa työskentelee 31 matkalipuntarkastajaa. Työturvallisuuden takia lipuntarkastajat työskentelevät aina pareittain. On selvää, että 15 tarkastajapartiot ei pysty tarkastamaan 850:tä päivittäistä lähijunaa.

Asetuksella säädetään, että tarkastusmaksutoiminnasta ei saa koitua kuluja toimintaa järjestävälle RHK:lle. Jos tarkastajien määrää halutaan lisätä, pitää palvelun rahoittajan löytyä liikennöitsijän tai liikenteen tilaajan suunnasta. RHK on heti valmis lisäämään matkalipuntarkastajien määrää, jos palvelun tilaajan kanssa päästään asiasta yhteisymmärrykseen. Todennäköisesti panostus tarkastusten lisäämiseen olisi taloudellisesti kannattavaa lisääntyvien lipputulojen ja tarkastusmaksujen kautta. Tarkastajien määrän lisääminen ei kasvat- taisi merkittävästi RHK:n hallinnointikuluja.

Tarkastusmaksutoiminnan hallinto

Tarkastusmaksutoiminta liitettiin RHK:n toiminnaksi VR:n yhtiöittämisen yhteydessä, koska tarkastusmaksujen määrääminen tulee olla viranomaisen toimintaa. Hallinnollinen ratkaisu oli perusteltu myös siltä kannalta, että toiminta on valtakunnallista, vaikka keskittyikin selvästi pääkaupunkiseudulle.

Tarkastusmaksutoiminta ei luonteeltaan ole Ratahallintokeskuksen muuhun toimintaan liittyvää eikä Ratahallintokeskuksessa ole muita varsinaista palvelutuotantoa suorittavia henkilöstöryhmiä.

Tarkastusmaksutoiminta sujuu käytännössä hyvin, tehokkuus on noussut kiitettävästi ja yhteistyö palvelua tilaavan VR:n kanssa toimii. Viime vuonna on käynnistetty myös yhteistyö muiden pääkaupunkiseudun lipuntarkastustyötä tekevien organisaatioiden kanssa (YTV, HKL).

Ratahallintokeskus on valmis keskustelemaan kaikista tarkastusmaksutoiminnan hallinnoinnin vaihtoehdoista. Eri toimijoiden tiiviimmällä yhteistyöllä saadaan tarkastustoimintaan yhteisesti lisää tehokkuutta, pitemmällä tähtäyksellä jopa uudelleen organisoituminen voi olla järkevää. Tällä hetkellä ei kuitenkaan ole näkyvissä hallinnollista keinoa nyt julkisuudessa esillä olevien ongelmien hoitamiseksi.

Ossi Niemimuukko
ylijohtaja

Hannu Mäkikangas
hallinto- ja talousjohtaja